

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

จากรายงานตัวเลขนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเมื่อปี 2556 ที่ผ่านมาของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาจำนวน 26,735,583 ล้านคน สร้างรายได้เข้าประเทศรวม 983,928 ล้านบาท ส่วนการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่าผู้มีรายได้ปานกลางขึ้นไปเกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น สืบเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว อีกทั้งเมื่อเกิดกระแสการตื่นตัวด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบกับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันมีความชื่นชอบในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ ความเข้าใจในวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายปลายทางมากยิ่งขึ้น โดยมีความประสงค์ที่จะสร้างความคุ้นเคยกับคนในท้องถิ่น หรือมีความนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาท้องถิ่นพื้นที่ชุมชนนั้นมากกว่าในอดีตที่ผ่านมาที่เน้นแค่รูปแบบการพักผ่อน

โฮมสเตย์ (Home Stay) เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โดยชุมชน เป็นการจัดการที่พักของชาวบ้านในชุมชนให้แก่ผู้มาเยือนด้วยความยินยอมและเต็มใจของเจ้าของบ้าน ซึ่งบ้านพักที่ให้บริการต้องมีห้องพักหรือพื้นที่ที่สามารถรองรับและสามารถให้บริการแก่ผู้มาเยือนได้ตามขีดความสามารถ การพักร่วมกับชาวบ้านก่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning Process) ร่วมกันระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวเป็นการสร้างความรู้ ร่วมกันระหว่างชุมชนกับ นักท่องเที่ยวเป็นการสร้างความรู้ (Knowledge) ความ เข้าใจ (Understanding) ในวิถีชีวิตชุมชน เกิดทัศนคติ (Attitude) ที่ดีต่อชุมชน ที่มาจากการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ร่วมกันรวมทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ ได้รับความประทับใจและความพึงพอใจ (Appreciation and Impression) จากวิถีชีวิตและแหล่งท่องเที่ยวใน ชุมชนด้วย (มธุรส ปราบไฟรี, 2544) โดยมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการที่มีโครงสร้างอย่างชัดเจน มีการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกัน อัตราการแบ่งปันผลประโยชน์จากการให้บริการ ส่วนใหญ่มี ความพึงพอใจ รวมทั้งผลประโยชน์ด้านอื่นๆ ที่ชาวบ้าน มีความพึงพอใจต่อรายได้ที่เพิ่มขึ้น (นำชัย ทนุผลและคณะ, 2543) โดยมีหลักการจัดการเบื้องต้นของผู้ดำเนินการ จัดการโฮมสเตย์ในการให้บริการนักท่องเที่ยวดังนี้ 1) วิธีการ

ดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท โดยคงความเป็นดั้งเดิมของชุมชนที่ไม่มีการดัดแปลง ประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) วัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีความน่าสนใจและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว 3) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและชุมชน 4) ห้องพักที่สะอาดพร้อมอาหารที่ถือเป็นมาตรฐานเบื้องต้น 5) กิจกรรมการท่องเที่ยว โดยผู้ดำเนินการต้องวางแผนหรือเตรียมรายการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวหรือพหุวิถีชีวิตแล้วแต่ความเหมาะสมเพื่อสร้างความ เพลิดเพลินและเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต (นงลักษณ์ อยู่เย็นดี, 2546)

จังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด เป็นสามพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ขึ้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูผลไม้ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคมของทุกปี จะมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม ชิมผลไม้ตามสวนและหมู่บ้าน ทำให้เกิดช่องทางหนึ่งที่เกษตรกรสามารถขายผลไม้ได้โดยตรงกับนักท่องเที่ยว อีกทั้งชายฝั่งทะเลยังมีธรรมชาติที่งดงาม จึงเกิดมีการอนุรักษ์ชายฝั่งทะเล พัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการชมและชิมผลไม้ด้วย เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีทั้งป่าชายเลน ทะเล ภูเขา น้ำตก ทำให้เกิดการรวมกลุ่มการให้บริการบ้านพักแบบโฮมสเตย์ขึ้นในชุมชนโดยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

การดำเนินการที่ผ่านมาของกลุ่มโฮมสเตย์ดังกล่าว ได้ประสบประสบการณ์ในการบริหารจัดการด้านต่างๆจนเกิดเป็นองค์ความรู้ ทั้งในด้านการบริหารงานองค์กรและการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ดังนั้นการถอดบทเรียนแห่งความสำเร็จของกลุ่มผู้ประกอบการเหล่านี้ย่อมเป็นแนวทางที่ดีในแง่การจัดการสื่อสารแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ในพื้นที่อื่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาโครงสร้างด้านการบริหารจัดการองค์กร และด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ ในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด

2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการสื่อสารของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการจัดการสื่อสารแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบ โฮมสเตย์ในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด เพื่อแนวทางพัฒนาและต่อยอดเพื่อสร้าง ศักยภาพทางธุรกิจ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ได้ทราบถึงโครงสร้างด้านการบริหารจัดการองค์กร และด้านการสื่อสารเพื่อการ ประชาสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว รวมทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของผู้ประกอบการ ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ ในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด

3.2 ได้ทราบถึงรูปแบบการจัดการสื่อสารของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ ในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด

3.3 ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ในการจัดการสื่อสารแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและต่อยอดธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่อื่นต่อไป

4. ขอบเขตของโครงการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการจัดการสื่อสารแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ จังหวัด ระยอง จันทบุรี ตราด ได้กำหนดขอบเขตโครงการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ เฉพาะเจาะจง ได้แก่ โฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จจำนวน 6 แห่ง ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ จังหวัดระยอง ได้แก่ 1) ประแสร์ โฮมสเตย์ 2) บ้านจ่ารุงโฮมสเตย์ จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ 1) เขาบายศรีโฮมสเตย์ 2) ท่าหลวงบน โฮมสเตย์ จังหวัดตราด ได้แก่ 1) บ้านห้วยแร่โฮมสเตย์ 2) บ้านน้ำเขียวโฮมสเตย์

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ทำการวิจัย

ในด้านเชิงคุณภาพ งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงวิธีจัดการสื่อสารธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แบบโฮมสเตย์ ในบริบทของ 1)โครงสร้างด้านการบริหารจัดการองค์กร 2)การบริหารจัดการ ด้านห้องพัก 3)รูปแบบการบริหารจัดการด้านอาหาร 4)รูปแบบการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว และ 5)ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยว

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

6. สมมติฐานการวิจัย

6.1 การจัดการสื่อสารแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ จังหวัดระยอง
จันทบุรี ตราด มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการสื่อสาร SMCR

6.2 การจัดการสื่อสารแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ จังหวัดระยอง
จันทบุรี ตราด มีผลกระทบต่อศักยภาพการท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี